RAADSVOORSTEL GEMEENTE SOEST

Gemeente Soest

Portefeuillehouder:
Nermina Kundić

Zaaknummer:
67866

Onderwerp:
Besluitvorming Uitnodigingskader grootschalige elektriciteitsopwekking

Voorgesteld raadsbesluit

1. Het Uitnodigingskader grootschalige elektriciteitsopwekking vast te stellen voorzien van de locaties:
a. Zonneveld locatie A: spoordriehoek Soest
b. Zonneveld locatie B: zon langs A28 in Soesterberg
c. Onderzoekslocaties voor windturbines 1. nabij Isselt, 2. Vlasakkers en 3. A28

2. Het college opdracht te geven om de locaties voor wind 1, 2 en 3 nader uit te werken met de buurgemeenten en RES Regio Amersfoort.

Samenvatting

De raad krijgt het voorstel om het Uitnodigingskader voor grootschalige elektriciteitsopwekking vast te stellen. hiermee geven we invulling aan een van de doelen uit het Programma Energietransitie Soest 2020-2025.

Aanleiding

In het kader van de energietransitie werken we binnen het Programma Energietransitie Soest 2020-2025 aan een dertigtal projecten. Het doel daarvan is om in 2050 nagenoeg CO2-neutraal te zijn en in 2030 op de helft. Dit is in overeenstemming met het rijks Klimaatakkoord. Naast energieopwekking is energiebesparing hierin een belangrijk onderdeel. De energie die we straks nog nodig hebben willen we duurzaam opwekken in Soest. Naast de ambities uit het Programma Energietransitie heeft het Rijk in het klimaatakkoord opdracht gegeven aan alle regio's om met een voorstel te komen hoeveel de regio kan bijdragen aan duurzame elektriciteits- en warmteopwekking. Soest is onderdeel van de Regionale Energie Strategie (RES) Regio Amersfoort. De RES 1.0 ligt gelijktijdig ter besluitvorming aan de gemeenteraad voor. Dit uitnodigingskader is de Soester inbreng voor de RES 2.0. In de RES regio is afgesproken dat alle gemeenten een lokaal uitnodigingskader gaan opstellen.

In dit Uitnodigingskader geven we initiatiefnemers onder voorwaarden ruimte voor het realiseren van een zonneveld in de 'spoordriehoek' in Soest en langs de A28 in Soesterberg. De rest van Soest sluiten we uit voor zonnevelden. Na vaststelling in de gemeenteraad kunnen hier aanvragen voor worden ingediend. Voor wind zijn er drie onderzoek locaties opgenomen: 1. Isselt, 2. Vlasakkers en 3. A28. Deze locaties samen bieden ruimte aan maximaal 7 windturbines. Omdat deze drie locaties op de gemeentegrens liggen werken we deze locaties samen met de buurgemeenten en de RES Regio nader uit. Hier volgt opnieuw besluitvorming over na het doorlopen van een intergemeentelijk proces. Daarmee is er een verschil in de uitwering tussen zonnevelden en windturbines.

Dit Uitnodigingskader is een nadere uitwerking van de Omgevingsvisie van Soest. Het Uitnodigingskader geeft invulling aan het in de raad van april 2021 vastgestelde document Kwaliteiten voor de toekomst – Omgevingsvisie Soest-Soesterberg voor zonnevelden en windturbines.

Proces Uitnodigingskader

Voor het proces hebben we een aanpak gekozen waarbij we de processen van de Regionale Energiestrategie (RES) en de lokale Omgevingsvisie hebben gebundeld. Samen met inwoners en andere belanghebbenden zochten we naar de ruimte die inwoners en belanghebbenden zien voor zonnevelden en windturbines in Soest. Daarbij rekening houdend met de bandbreedte tussen de RES voor Soester grondgebied en de lokale ambitie uit het Programma Energietransitie. Omdat elektriciteitsopwekking een nieuwe ruimtevrager is zijn we aangesloten bij het proces van de

Omgevingsvisie. Op deze manier kon een integrale afweging gemaakt worden tussen alle ruimtevragers.

Participatie
De participatie bestond uit 3 rondes. De eerste stap waren workshops in de 'week van de omgeving' waar een viertal workshops over de argumenten voor en tegen zonnevelden en windturbines georganiseerd zijn. Daar zijn vanuit de participanten kansrijke gebieden naar voren gekomen en uitsluitingsgebieden. Vervolgens zijn de uitkomsten teruggelegd in de samenleving middels de internetconsultatie. Op basis van de ruim 500 reacties in de internetconsultatie heeft het college de conceptplattegrond vastgesteld. Op deze plattegrond stonden vier potentiele gebieden voor zonnevelden en drie onderzoeksgebieden voor windturbines. Op deze concept plattegrond konden inwoners, grondeigenaren en belanghebbenden reageren via denkmeeover.nl/zonenwindsoest. Daarbij zijn ruim 1.000 reacties ontvangen. Op basis van de reacties in de derde ronde van participatie zijn twee locaties voor zon afgevallen. Daarnaast zijn er inhoudelijk aanpassingen gedaan aan voorwaarden bij de overige locaties.

Beoogd resultaat
- Ruimte bieden aan initiatiefnemers om duurzame elektriciteit op te wekken in Soest conform de doelstelling in het Programma Energietransitie
- De locaties voor zonnevelden en windturbines zoveel mogelijk clusteren en zorgvuldig inpassen zodat het effect op het landschap zo beperkt mogelijk blijft

Argumenten

1.1 Het Uitnodigingskader geeft invulling aan het Programma Energietransitie
Een van de projecten uit het Programma Energietransitie is het Uitnodigingskader grootschalige elektriciteitsopwekking. Om de doelstelling om 49% CO2 te reduceren in 2030 te halen is het nodig veel energie te besparen en de uiteindelijkbenodigde energie duurzaam op te wekken. Dat opwekken doen we met zon op dak en zonnevelden en windturbines. Met zon op dak kunnen we ongeveer 30% van de doelstelling halen. Daarnaast zijn zonnevelden en windturbines nodig. Met dit Uitnodigingskader geven we daar invulling aan. Tot 2030 is het, conform het rijks Klimaatakkoord, nodig om dat met de nu beproefde en opschaalbare technieken zon en wind te doen. Na 2030 hopen en verwachten we veel van innovatie.

1.2 Het Uitnodigingskader is participatief en integraal tot stand gekomen
Niet iedereen is even positief over zonnevelden en windturbines. Lokale acceptatie en draagvlak zijn wel van belang. Daarom is een participatief proces gekozen met drie stappen in participatie. Alle in het Uitnodigingskader naar voren gekomen locaties zijn uit de participatie naar voren gekomen. Daarmee is echter niet gezegd dat iedereen hier positief over is. Wel lijkt het dat er voor de in het Uitnodigingskader naar voren gekomen locaties het minste weerstand is.
Energieopwekking is een nieuwe ruimtevrager. Daarom is aansluiting gezocht bij het proces van de Omgevingsvisie waar een integrale afweging is gemaakt tussen alle ruimtevragers. Ook sluit het aan bij het proces van de RES. Het Uitnodigingskader is de Soester inbreng voor de RES 2.0. Hiermee dragen wij bij aan het robuuster maken van het bod conform de RES 1.0. Het Uitnodigingskader is ook een nadere uitwerking van de Omgevingsvisie van Soest en past in de integrale afweging van deze Omgevingsvisie.

1.3 Met het Uitnodigingskader sluiten we alle andere locaties voor grootschalige zonnevelden en grootschalige windturbines uit
In het proces van het uitnodigingskader is een zorgvuldige ruimtelijke afweging gemaakt, als onderdeel van een participatief proces. Daarbij zijn heel veel locaties afgevallen en enkele kansrijke locaties naar voren gekomen. Met het uitnodigingskader sluiten we de overige gebieden voor Soest en Soesterberg uit voor grootschalige zonnevelden en grootschalige windturbines.

1.4 Locatie A zonneveld spoordriehoek is slechts beperkt zichtbaar en heeft voldoende opwekpotentie
Deze locatie ligt tussen twee spoordijken en daardoor grotendeels uit het zicht. Deze locatie ligt wel op agrarische grond waardoor een deel van de landbouwgrond aan Soest wordt onttrokken door ruimte te geven aan dit zonneveld. Het gebied bestrijkt 15 hectare en heeft een opwekpotentie van 0,011 TWh. In het Uitnodigingskader zijn voorwaarden opgenomen voor realisatie.

1.5 Locatie B zon langs A28 geeft invulling aan RES Regio Amersfoort
Deze locatie is onderdeel van een project dat de gemeentegrens overstijgt en wordt in samenwerking met Rijkswaterstaat en de buurgemeenten en RES Regio's onderzocht. De locatie maakt ook onderdeel uit van de concept RES 1.0 en de RES 1.0. Door de plaatsing van de panelen op de geluidswal en of in de berm is het zonneveld alleen zichtbaar vanaf de snelweg. De sfeer van de snelweg wordt laag gewaardeerd waardoor het zonneveld een minimale impact heeft op de sfeer.

1.6 Dit zijn de meest kansrijke onderzoekslocaties voor wind
Voor windturbines zijn de belemmeringen vanuit wet- en regelgeving het meest sturend. Denk aan geluidsnormen voor windturbines voor de gebouwde omgeving, regelgeving in natuurgebieden, of hoogtebeperkingen door de activiteiten van Defensie of de in Soesterberg aanwezige radar. De drie overgebleven locaties hebben geen of slechts 'zachte' belemmering. Dat zijn toetsingsvlakken die nader onderzocht moeten worden.

Daarnaast maken de drie onderzoekslocaties onderdeel uit van mogelijke clusters van windturbines over de gemeentegrens heen. In het participatieproces gaven inwoners aan de voorkeur te hebben voor clustering.

2.1 Een gezamenlijk vervolgproces voor wind is noodzakelijk
Omdat de drie onderzoekslocaties voor wind allen op de gemeentegrens liggen zijn en onderdeel uitmaken van een mogelijk cluster dat over de gemeentegrens reikt is een gezamenlijk vervolgproces noodzakelijk. Samen met de RES Regio en de gemeenten Amersfoort en Leusden werken we deze locaties verder uit. In dat vervolgproces volgt een gezamenlijk participatieproces en aanvullend onderzoek, waaronder een milieueffectrapportage (plan mer). In het Uitnodigingskader zijn voorwaarden opgenomen voor het vervolgproces inclusief onderzoek vereisten. In dit vervolgproces is het mogelijk dat de zoekgebieden kleiner worden of om redenen afvallen. Er volgt opnieuw besluitvorming over de locaties voor windturbines in college en raad.

Kanttekeningen
1.1 Participanten zien het liefst helemaal geen zonnevelden of windturbines in Soest
Uit de drie rondes in participatie blijkt dan de meeste participanten het liefst helemaal geen zonnevelden en windturbines willen. Maar als het dan toch nodig is, hebben participanten verder kunnen kijken. Hierdoor zijn er locaties naar voren gekomen en weer afgevallen. De overgebleven locaties voor zon doen het meeste recht aan de uitkomsten van de participatie. Zoals 'het zoveel mogelijk onttrekken aan het zicht', 'blijf buiten NNN gebied', 'laat voldoende ruimte over voor boeren'.

Voor windturbines betreft het onderzoekslocaties die verder worden uitgewerkt met de buurgemeenten en de RES regio. Alle belangrijke input die voor dit vervolgeonderzoek naar voren is gekomen in het proces van het Uitnodigingskader nemen we mee.

1.2 50% lokaal eigenaarschap kan juridisch niet worden afgedwongen
Conform het rijks Klimaatakkoord, conform afspraken in de RES regio en conform onze eigen ambitie streven we naar minimaal 50% lokaal eigendom voor zonnevelden en windturbines. Dit om ook lokaal profijt te hebben van de mogelijke opbrengst en om lokale acceptatie/ draagvlak te vergroten. Er is echter geen juridische basis om dit af te dwingen. Enkel een inspanningsverplichting voor participatie is afdwingbaar, niet een resultaatverplichting. Het is mogelijk dat het streven van 50% lokaal eigendom niet wordt gehaald.

1.3 het behalen van de doelstelling voor elektriciteitsopwekking uit het Programma Energietransitie is afhankelijk van de uitkomst van het vervolgproces voor de windturbines
Dit Uitnodigingskader is van invloed op de Soester doelstelling in het Programma Energietransitie. De doelstelling is om in 2030 0,16 TWh op te wekken, los van zon op dak. De opwekpotentie van de locaties voor zon en wind uit het Uitnodigingskader gezamenlijk is circa 0,143 TWh. Het is

mogelijk dat in het vervolgproces voor de onderzoekslocaties voor wind de potentie kleiner wordt. Als we minder ruimte geven voor het opwekken van duurzame elektriciteit is het gevolg dat we de lokale doelstelling niet halen. In het Programma Energietransitie 2020-2025 is ook aangegeven dat de RES van invloed kan zijn op de lokale doelstelling.

1.4 Na afronding van de plan MER procedure is de locatiekeuze voor windturbines juridisch sluitend
In het Uitnodigingskader zijn kansrijke locaties voor wind naar voren gekomen die samen met de buurgemeenten en RES Regio gezamenlijk worden onderzocht. Een plan MER procedure maakt hier onderdeel van uit. Pas na een succesvolle afronding van de plan MER procedure en bestuurlijke besluitvorming over de uitkomst is de locatiekeuze voor wind juridisch volledig sluitend. Wel staat in het Uitnodigingskader duidelijk beschreven welke stappen in het vervolgonderzoek noodzakelijk zijn.

1.5 De voorgestelde locaties in de polder wijken af van het coalitieakkoord
In het coalitieakkoord staat het volgende: De belangen rond plaatsing van windmolens/-turbines gaan de gemeentegrenzen te boven. Daarom heeft een regionale benadering onze duidelijke voorkeur. Mocht het toch zo ver komen dat windmolens/-turbines en zonneweides nodig zijn in Soest, dan is er wat ons betreft één duidelijk kader: niet in de polder. Locatie A voor het zonneveld in de spoordriehoek wijkt hiervan af. Elektriciteitsopwekking in de polder van Soest is als kansrijke locatie naar voren gekomen in de concept RES 1.0. Daarnaast is deze locatie naar voren gekomen uit het participatietraject. Dat geeft reden om deze locatie toch op te nemen in dit Uitnodigingskader. Bij de in het uitnodigingskader genoemde voorwaarde is conform de reacties van inwoners tot nu toe veel aandacht voor de kwaliteit van de polder en een goede landschappelijke inpassing.

Ook is de onderzoekslocatie met maximaal twee windturbines grenzend aan bedrijventerrein de Isselt in Amersfoort aan de oostzijde Soest naar voren gekomen. Dit heeft ermee te maken dat in Amersfoort de haalbaarheid wordt onderzocht voor twee windturbines op de Isselt. Door hier één of twee windturbines bij te plaatsen wordt een cluster gevormd. De horizon verandert toch, is de redenatie vanuit de participatie, dan kunnen we er ook van profiteren. Zoals aangegeven maakt deze locatie onderdeel uit van nader gesprek en uitwerking met de gemeente Amersfoort en de RES Regio. In de voorwaarden voor nadere uitwerking is opgenomen dat deze onderzoekslocatie het initiatief in Amersfoort niet ernstig moet frustreren en een voorwaarde voor de locatie op Soester grondgebied is dat deze alleen wordt benut als er daadwerkelijk één of twee windturbines op de Isselt in Amersfoort worden geplaatst.

Kosten, baten, dekking

Kosten
Voor de gezamenlijke uitwerking van de locaties voor wind samen met de buurgemeenten en RES Regio worden kosten gemaakt. Op dit moment is nog niet duidelijk hoe hoog deze kosten zijn en hoe deze kosten worden verdeeld. Deze uitwerking maakt onderdeel uit van het RES proces. Zo nodig

komen wij hierop terug bij de najaarsnota 2021.

Baten
Er zijn geen baten verbonden aan dit besluit.

Dekking
Dit dekking betrekken we eveneens bij de najaarsnota 2021.

Aanpak (specifiek voor de raad)

- We informeren belanghebbenden over het besluit
- We bieden initiatiefnemers voor zonnevelden de gelegenheid een aanvraag in te dienen
- We werken de onderzoekslocaties voor wind samen uit met de RES Regio en de buurgemeenten.

Communicatie

- Bijgevoegd persbericht wordt verzonden
- Belanghebbenden en grondeigenaren die een reactie hebben gegeven op de concept plattegrond ontvangen een ambtelijke reactie en het Uitnodigingskader voordat het besluit openbaar is, na vaststelling in het college
- Een terugkoppeling op alle gegeven reacties op het DENKMEE platform wordt geplaats nadat het besluit openbaar is, inclusief een link naar het Uitnodigingskader

(Uitkomsten) advies en inspraak
Het Uitnodigingskader is participatief tot stand gekomen. De locaties zijn naar voren gekomen op basis van de eerste stap in participatie en op basis van de tweede en derde ronde in participatie zijn locaties afgevallen en zijn voorwaarden aangepast.

Wettelijke grondslag en/of kader:
Dit Uitnodigingskader is een resultaat uit het Programma Energietransitie Soest 2020-2025

Beleidsevaluatie
In de voortgangsrapportage van het Programma Energietransitie 2020-2025 rapporteren we over de voortgang van de zonnevelden en windturbines. Na het vervolgproces voor de windturbines volgt een nieuw besluit. Het Uitnodigingskader is verbonden aan het RES proces dat iedere twee jaar wordt herijkt. In die cyclus evalueren we ook de voortgang van het Soester Uitnodigingskader. Een herijking voeren we uit na vijf jaar, tenzij een evaluatie aanleiding geeft om het eerder te doen.

Referendum
nvt

Ondertekening

Soest, 10 juni 2021

Burgemeester en wethouders van Soest,

De secretaris,	de burgemeester
Koen van Veen	Rob Metz